

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΑΡΑΚΤΙΚΗ

Sam L. L. L.
1939-

ΑΘΗΝΑ
1938

ΠΡΩΤΗ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΟΥΜΕΝΗ ΥΠΟ
ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΠΑΡΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΟΣ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΖΩΓΡΑΦΩΝ-ΧΑΡΑΚΤΩΝ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΤΕΓΗΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ. ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1938

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΚΩΣΤΗΣ ΜΠΑΣΤΙΑΣ,

Διευθυντής Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΡΕΒΕΛΑΚΗΣ,

Διευθυντής Καλῶν Τεχνῶν.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ἀκαδημαϊκός - Διευθυντής Ἑθν. Πινακοθήκης.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ,

Πρόεδρος τῆς «Ἐνώσεως Σωματείων Εἰκαστικῶν Τεχνῶν», Ζωγράφος.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΗΝΟΣ,

Καθηγητής τῆς χαρακτηριστικῆς εἰς τὴν Ἀνωτ. Σχολὴν Καλῶν Τεχνῶν.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ,

Ζωγράφος καὶ Χαράκτης.

ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ ΚΟΓΕΒΙΝΑΣ,

Ζωγράφος καὶ Χαράκτης.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ζωγράφος καὶ Χαράκτης

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ζωγράφος καὶ χαράκτης

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΔΗΣ

Ζωγράφος καὶ χαράκτης

ΕΦΟΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΣΧΟΣ Ζωγράφος καὶ χαράκτης

ΠΕΡΙ ΧΑΡΑΚΤΙΚΗΣ

Οί τέχνες τοῦ χώρου προσφέρουν στοῦ βλέμμα τὰ προϊόντα τους τετελεσμένα, ἀλλὰ διεγείρουν μέσα στοῦ πνεῦμα τοῦ εὐαίσθητου θεατῆ τὴν ἔννοια ἑνὸς γίγνεσθαι. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ τὸ ἔργο τῆς τέχνης διαγράφεται ὡς ἰδέα μέσα στὴ φαντασία τοῦ δημιουργοῦ του ἴσαμε τὴν εὐλογημένη στιγμὴ ποὺ τὸν ἀποχωρίζεται πραγματοποιημένο μέσα καὶ διὰ μέσου τῆς ὕλης, γνωρίζει μιὰ σειρὰ μεταμορφώσεις, τελειοποιήσεις, ἀλλαγές, — τοὺς θριάμβους καὶ τὰ μετανιώματα κάθε ἐκτελέσεως. Οἱ σταθμοὶ αὐτοὶ τῆς ποιήσεώς του, οἱ ἐμπνεύσεις, οἱ ἐνθουσιασμοὶ ἀπὸ τὴν πρόσφορὴ ὕλη, οἱ παραφορὲς καὶ τὰ πείσματα ἀπὸ τὶς ἀπροθυμίες τῆς, τὰ ναὶ καὶ τὰ ὄχι στὴν ἐρωτικὴ ὁμιλία ἀνάμεσα στοῦ χέρι ποὺ ἐνεργεῖ καὶ στὴν ὕλη ποὺ κατακτᾶται, συνιστοῦν μιὰ διαδοχὴ ἀπὸ περιστατικὰ ποὺ παραμένουν καταγραμμένα σὲ μιὰν ἐλλειπτικὴ, ἀλλὰ ἐκφραστικὴ σύνοφιν μέσα στὴν ὕστατη, στὴν ὀριστικὴ μορφή τοῦ ἔργου. Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ γίγνεσθαι τούτου, ἡ ἀναπόλησις τοῦ δημιουργικοῦ χρόνου, μὲ ἀφετηρία κι ὁδηγὸ ἓνα τετελεσμένο ποὺ κατέχει τὸν χώρον δίχως φωνὴ καὶ μὲ τὰ καμώματα τοῦ ἀνεπαγωγίμου στοιχείου, εἶναι ἓνα εὐγενικὸ πάθος ποὺ τὸ γνωρίζουν οἱ ἀληθινοὶ ἐραστές τῆς τέχνης.

Ἀλλὰ καὶ ὁ βέβηλος θεατῆς, ὅσο κι ἂν εἶναι οἱ ἀντιδράσεις του ὑποτυπώδεις, θὰ μιλήσει κι αὐτὸς γιὰ τὴν τεχνικὴ, χωρὶς νὰ βάνει βέβαια στοῦ νοῦ του τὶς μεταμορφώσεις ποὺ λέγαμε τώρα-δᾶ, καὶ τοὺς ιδιότροπους νόμους ποὺ τὶς κυβερνοῦνε, καὶ τὴ μέθη ἀπὸ τὴ

βεβαίωση της υπάρξεώς τους. Φαντάζεται μάλιστα την τεχνική σὰν ἓνα σύνολο ἀπὸ γνώσεις κωδικοποιημένες, μεταδόσιμες κι ὀριστικές ποὺ ὁδηγοῦν σὲ μιὰν ἀπαρασάλευτη τελειότητα, ποὺ ἴσχυε χθές, ποὺ ἰσχύει σήμερο κι αὔριο καὶ πάντα, κι ἂς μὴν ἔχει ποτὲ γνωρίσει τὴν ἐφεύρεση, τὸ ἀπρόοπτο καὶ τὴν αἴρεση, δηλαδὴ τὸ μοναδικὸ κι ἀναντικατάστατο, ποὺ ἐνυπάρχει κυριαρχικὰ στὴν ἴδια τὴν ἔννοια τῆς Τέχνης.

Λοιπὸν, ἡ ἰδέα τῆς τεχνικῆς, εἴτε τὴν αἰσθανθοῦμε ζωτικά, ὥς εἶναι τὸ πρέπον, εἴτε τὴν ἀπλουστεύσουμε σὲ μιὰ σύμβαση, εἶναι πάντοτε παροῦσα στὴ θέα τοῦ ἔργου τῆς τέχνης καὶ κινεῖ σὲ ρεμβασμὸ τὸ πνεῦμα μας. Ἕνα φύλλο ξυλογραφίας μᾶς κάνει νὰ φανταζόμαστε, — γιὰ νὰ μεταφερθοῦμε ἀπὸ τὶς γενικὲς σκέψεις στὰ πράγματα, — τὴν ξυλογραφικὴ πλάκα, τὸ ἐργαλεῖο, ποὺ τὸ ὁδηγεῖ τὸ εὐστροφὸ χέρι τοῦ τεχνίτη, τὰ καλότυχα ἀνταμώματά τους ποὺ ἐπινοοῦν τρόπους, τοὺς τρόπους ποὺ πραγματοποιοῦν ἢ ἐκκολάπτουν ἰδέες, τὶς ἀπειρες ἰδιότητες τῆς ὕλης ποὺ ὑπῆρχαν ἀπὸ δικοῦ τους ἢ ποὺ ὑπάρχουν κάτω ἀπὸ τὴν ἐνέργεια τοῦ ἐργαλείου... Παρακολουθοῦμε τὸ ἔργο αὐτὸ ποὺ κατανέμει τὸ ἄσπρο καὶ τὸ μαῦρο, ποὺ μὲ τὸ ἀλαφρότερο ξύσιμο ἴσαμε τὴν πιὸ βαθιὰ ἐγκοπὴ μοιράζει φῶτα, διώχνει τοὺς ἥσκιους, τοὺς προσκαλεῖ, τοὺς μετριάζει, τοὺς συγκεντρώνει, ἢ τοὺς διασκορπίζει. Βλέπουμε, τὴν ἐπίσημη τούτη ὥρα ποὺ ἀνασταίνονται μορφές ἀπὸ τὴ νύχτα τοῦ ἄγραφου ξύλου, τὸ ἐργαλεῖο, ποὺ ἔχει τὴ δική του τὴν κλίση (κάθε ἐργαλεῖο ἔχει τὴν κλίση του πρὸς κάτι ὀρισμένο: τὸ κοπίδι, τὸ καλέμι, τὸ σκαρπέλο ἐκκολάπτουν ἰδιαίτερες μορφές), ποὺ ἀκολουθεῖ τὴν κλίση τῆς ὕλης (ἡ ἀχλαδιά, τὸ τσιμισίρι, ἡ κερασιά, τὸ σφεντάμι ἔχουν καθένα τους τὴ δική του ὑφή, τὶς φλέβες, τὰ νερά, τὰ ὁμοκεντρικὰ δακτυλίδια τῆς ἡλικίας, — ἄλλη ἀντίσταση, ἄλλη δεκτικότητα), ποὺ ἐκφράζει τὴ νοημοσύνη καὶ τὴ γνώση, τὴν εὐαισθησία καὶ τὸν πυρετὸ κ' ἴσαμε τὶς ἰδιότητες τῆς φυλῆς τοῦ τεχνίτη ποὺ τὸ ὁδηγεῖ. Προχωροῦμε στοὺς τελευταίους σταθμοὺς τοῦ ἔργου, τότες ποὺ παρουσιάζονται οἱ ὕστατοι συντελεστές,

τὸ χαρτί, — χαρτί παλιὸ τῆς Ὁλλανδίας γεμάτο καὶ ἰσχυρό, καμωμένο γιὰ νὰ δέχεται τὸν πλοῦτο τῶν μαύρων, χαρτί μεταξωτὸ τῆς Ἰαπωνίας, ἀνάλαφρο, θαμπό, μαλακὸ καὶ μὲ τὸ ἀνεπαίσθητο χνούδι τῶν ὠριμῶν καρπῶν, χαρτί φλεβάτο, στερεό, θερμὸ στὸν τόνο τῶν σύγχρονων ἐκτυπώσεων, — καὶ τὸ μελάνι, — μαῦρα μελάνια σκοτεινὰ καὶ βαθιὰ σὰν τὸ καμμένο ἐλεφαντοκόκκαλο, στιλπνὰ σὰν τὸ γιούσουρο . . . — . Καὶ φτάνουμε στὴν κρίσιμη κείνην ὥρα, ὕστερα ἀπὸ τὸ σοφὸ, τὸ σπουδαχτικὸ μελάνωμα, ὁπότε ἀποσύρεται ἀπὸ τὸ πιεστήριο, ὑγρὸ ἀκόμα καὶ θάλεγες θερμό, σὰν ἀβρὴ σκέπη πάνω ἀπὸ σπαραγανούδι, σὰν τὸ μαντήλι τῆς Ἁγίας Βερονίκης ἀπὸ τὸ μουσκεμένο πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, τὸ τυπωμένο φύλλο!

Ἡ ἀπογραφὴ τοῦ ἔργου ποὺ παρακολουθήσαμε, ἡ ποιητικὴ τῆς ξυλογραφίας, γιὰ νὰ τὴν ποῦμε μὲ τὸνομά της, μᾶς ἀποκαλύπτει ἤδη τὴν αἰσθητικὴ τοῦ ἀσκητισμοῦ καὶ τῆς λιτότητας ποὺ κυβερνᾷ τὸ εἶδος. Οἱ πόροι τῆς ξυλογραφίας ἀνάγονται στὸ Μαῦρο καὶ τὸ Ἄσπρο, ποὺ μάχονται τὸνα τᾶλλο, ὁμογνωμοῦν, συνδυάζονται, ἰσορροποῦνται — ἀπεριόριστα. Ἀπὸ τὸ ἀσπίλωτο ἄσπρο τοῦ χαρτιοῦ ἴσαμε τὸ μαῦρο ἀπὸ τὸ πιὸ παχὺ μελάνωμα, ὑπάρχει μιὰ ἀναπόγραφη κλίμακα φωτεινῶν καὶ σκοτεινῶν, ποὺ δουλειά τους εἶναι, ὄχι μονάχα νὰ ὑποστηρίζουν τὴ σύνθεση, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑποβάλλουν τὸ χρῶμα. Ἀπὸ τὸ κόκκινο στὸ βιολέ, — τὰ δυὸ ἄκρα τῆς ταινίας ἀπὸ τὴ φασματικὴ ἀνάλυση, — τὸ φῶς ἐνυπάρχει κατὰ διάφορο ποσοστὸ μέσα στὸ κάθε χρῶμα, καὶ ἀνάλογα μὲ τὴν κατάστασι, μὲ τὴ συνθήκη τοῦ κάθε χρώματος. Ἡ σωστὴ διάκρισις τοῦ ποσοστοῦ τούτου πάνω στὰ σκοτεινὰ καὶ στὰ φωτεινὰ τοῦ φύλλου τῆς χαρακτηριστικῆς ὑποβάλλει ἀβρῶς τὸν τόνο τῶν ἀντικειμένων. Ἡ γοητεία τῆς ὑποβολῆς αὐτῆς ἔχει ἐνεργήσει ἀκόμα καὶ μέσα στὴ ζωγραφικὴ, — κι ἂς εἶναι μητρικὴ τῆς γλῶσσαι τὸ χρῶμα, — ὅπου ἀνταμώνουμε ζωγράφους ποὺ ὑποτάζουνε τὸν τόνο σὲ μιὰν ἁρμονία φωτεινῶν καὶ σκοτεινῶν (*les peintres des valeurs*). Παράδειγμα ὁ Κορό.

Ἀσκητικὴ λοιπόν, ἀλλὰ ἐπινοητικὴ κατὰ τοὺς πόρους, ἡ χαρακτηριστικὴ εἶναι περιορισμένη καὶ κατὰ τὶς διαστάσεις. Τὸ φύλλο τοῦ

χαρτιοῦ ποικίλλει κατὰ τὴν ποιότητα, γνωρίζει τὶς προτιμήσεις καὶ τὶς ὑποτιμήσεις ποὺ ἐπιβάλλονται ἀπὸ τοὺς συρμούς, παρακολουθεῖ τὶς ἀνόδους καὶ τὶς καθόδους τῆς βιοτεχνίας. Εἶναι πράγμα ζωντανό. Ἀλλὰ οἱ διαστάσεις του παραμένουν περιορισμένες σ' ἓνα μέγιστον, ποὺ ἀκόμα καὶ στὰ ἱαπωνικὰ κακεμονό, — εἰλητάρια σὲ χαρτὶ ἢ σὲ μετάξι προορισμένα νὰ διακοσμοῦν τοὺς τοίχους τῶν δωματίων, — δὲν περνᾷ τὰ δυὸ μέτρα στὸ μάκρος. Οἱ μεγάλες ἐπιφάνειες τῆς ζωγραφικῆς, — τοῖχοι βασιλικῶν καὶ παπικῶν διαμερισμάτων, καταπετάσματα πάνω ἀπὸ βωμούς, σκηνογραφίες, — εἶναι ἄγνωστες στὴ χαρακτηριστικὴ. Τὸ γλίστρημα πρὸς τὸ κολλοσσιαῖο, ποὺ παρατηρεῖται σταθερῶς σ' ὅλες τὶς τέχνες κατὰ τὴ ρομαντικὴ περίοδο τῆς ἀναπτύξεώς τους, εἶναι μιὰ ἀρρώστεια ποὺ δὲν προσβάλλει τὴ χαρακτηριστικὴ.

Ὁ περιορισμὸς τῶν διαστάσεων, ἡ λιτότητα στοὺς πόρους ἐπιβάλλουν στὴ χαρακτηριστικὴ τὴν ἐμμονὴ στὰ δικά της τὰ μέσα. Ἡ κρισιμότητα τοῦ ἔργου ἀποκρούει ἐδῶ κάθε ματαιιότητα καὶ κάθε διασκόρπισμα. Εἶναι γνωστὸ τὸ φαινόμενο τῆς ἀλληλοδιείσδυσης τῶν τεχνῶν, ἀρρώστεια κι αὐτὴ τοῦ μπαρόκο, ποὺ κάνει τὴ γλυπτικὴ νὰ μιμεῖται τὴ ζωγραφικὴ, καὶ τὴ ζωγραφικὴ νὰ καμώνεται τὴ φιλοσοφία καὶ τὴν ἱστορία, καὶ τὴν ποίηση νὰ παραμελεῖ τὸ νόημα καὶ νὰ διαλύεται στοὺς ἥχους... Ἡ χαρακτηριστικὴ βέβαια δὲ γλύτωσε ἀπὸ τὴ συνάρτηση πρὸς τὸν πολιτισμὸ ποὺ μέσα του ἀναπτύχθηκε· καὶ θᾶταν ἀσυλλόγιστο νὰ ὑποτάζουμε τὴν ἱστορικὴ ἔννοια τῆς δυτικῆς λ.χ. χαρακτηριστικῆς στὴν καθαρὴ ἔννοια τοῦ εἵδους. Βεβαιώνουμε κ' ἐδῶ μιὰ μετάσταση ἀπὸ τὸ ἀμάλαγο πρὸς τὸ νόθο καὶ ἀκολούθως τὴ μοιραία ἀποκατάσταση. Τὰ αὐστηρὰ καὶ καθαρὰ χαράγματα τοῦ Μάρκου-Ἀντώνιου Ραϊμόντι, — μορφολογικῶς ἀντίστοιχα πρὸς τὴ ζωγραφικὴ τοῦ Ραφαήλου, — τὰ διαδέχονται ὕστερα ἀπὸ διαδρομὴ τεσσάρων περίπου αἰώνων ἡ γαλλικὴ λιθογραφία κι ὀξυγραφία τοῦ 19^{ου} αἰῶνα, ποὺ ἀνταποκρίνονται πιστῶς στὶς ρομαντικὲς καταγίγδες τοῦ πάθους. Ἀλλὰ παρὰ τὸν ἱστορικὸ προσδιορισμὸ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ εἵδους, ὑπάρχει στὴ χαρακτηριστικὴ ὡσὰν μιὰ εἰδοποιὸς ἀρετὴ ποὺ ὠθεῖ πρὸς τὶς καθαρὲς μορφές, ἀποκρούοντας, ὅσο τὸ ἀνέχεται

κάθε φορά ή ηλικία τοῦ στύλ, τίς αἰσθηματικές καί διανοητικές προθέσεις.

Τὸ ἔργο τῆς ζωγραφικῆς, ἀπὸ τὴν Ἀναγέννηση ἴσαμε τὴν ἱμπρεσιονιστικὴ ἐπανάσταση ὑπὲρ τοῦ φαινομένου, στὰ τέλη τοῦ περασμένου αἰώνα, ἀναπτύχθηκε κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιβολὴ τοῦ σχολιαστῆ, ποὺ παρουσιάσθηκε πότε σὰ φιλόσοφος, πότε σὰν ποιητής, πότε σὰν ἀρχαιογνώστης. Ἀπὸ τὴν «Ἀνοιξη» τοῦ Μποττιτσέλλι, πού, παρὰ τὴ λατρεία τῆς μορφῆς, εἶναι μιὰ μεταφορὰ σὲ χρώματα τῶν στίχων τοῦ Πολιτιανοῦ καὶ τοῦ Λαυρεντίου τῶν Μεδίκων, ἴσαμε τὸ «Θάνατο τοῦ Σαρδανάπαλου» τοῦ Ντελακρουά, — πελώρια μελοδραματικὴ κατασκευὴ ὅπου οἱ ζωγραφικὲς ἀρετὲς κυριαρχοῦνται ἀπὸ τὴν ἐμφατικὴ ἀφήγηση, — ἡ δυτικὴ ζωγραφικὴ ξετυλίχθηκε παραφορτωμένη ἀπὸ προθέσεις, ἀπὸ «σημασίες», ἀπὸ ἀναμνήσεις... Οἱ καθαρὲς μορφές, αὐτὲς ποὺ ἡ φύση προσφέρει κι ὅπου ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τοὺς ἀρχαιότατους χρόνους ἀναγνώρισε τὸ μεγαλεῖο, τὴν ὡμορφιά, τὴ χάρη, δὲ φανήκαν πάντοτε ἀρκετὲς στοὺς ζωγράφους. Αὐτὰ ποὺ θεωρεῖ ἡ σύγχρονη αἰσθητικὴ ὡς στοιχεῖα δευτεράκολουθα καὶ πὲς ἀσήμαντα μὲς στὴ ζωγραφικὴ τοῦ παρελθόντος, περάσαν συχνά, ἰδίως ὕστερα ἀπὸ τὴν παρακμὴ τοῦ αἰσθητικοῦ παγανισμοῦ τῆς Ἰταλίας, στὰ τέλη τοῦ ΙΣΤ' αἰώνα, ὡς τὸ προζύμι τῆς αἰωνιότητος, ὡς τὰρχαγγελικὰ φτερὰ ποὺ θάνεβάζανε τὴν ταπεινὴ ὕλη στοὺς οὐρανοὺς τῶν ἰδεῶν.

Ἡ αὐτοφυΐς, ἡ «ἀοριστολογικὴ» πολυσημία τῶν μορφῶν, ἡ δύναμή τους νὰ καθίστανται οἱ φορεῖς τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν σκέψεων ποὺ τοὺς ἀποδίδει ὁ θεατής, εἶναι ἓνα πράγμα ποὺ δὲν μπορέσαν, παρὰ σὲ σπάνιες καὶ σύντομες περιόδους ἀκμῆς, νὰ τὸ διαισθανθοῦν οἱ καλλιτέχνες. Τοῦτο δὲν στάθηκε γι' αὐτοὺς βολετὸ παρὰ στίς ὥριμες κεῖνες ὥρες ὁπότε ἡ Τέχνη φτάνει στὴν κρίσιμη ἰσορροπηση, στὸ μέτρο, στὴ συγκέντρωση, στὴν ὁμοιογένεια, στίς γοργὲς ὥρες τοῦ κλασικοῦ, «τότες ποὺ ἡ ζυγαριὰ τὸ λέει», κατὰ τὴν παραστατικὴ ἔκφραση τοῦ Ἑρρίκου Φοσιγιόν... Τὸ ἀρχαῖκὸ ἀφηγεῖται, τὸ μπαρόκο τραγουδᾷ. Τὸ κλασικὸ ἔργο προβάλλεται

σιωπώντας, δέκτης τῶν ὀνείρων μας. Εἶναι τότες ποὺ οἱ «ἰδέες» ὑποτιμούνται μέσα στὶς εἰκαστικὲς τέχνες καὶ δεσπόζει ἡ ἔννοια τῆς καθαρῆς ὠμορφιάς.

*

Ἡ αἰσθητικὴ τῆς λιτότητας μέσα στὴν τέχνη τῆς χαρακτηριστικῆς, ὁ περιορισμὸς τῶν διαστάσεων τοῦ ἔργου της, ἡ ἐμμονὴ στὰ δικά της τὰ μέσα, ἡ κλίση της πρὸς τὶς καθαρὲς μορφές, — ὅλα μορφολογικὰ γνωρίσματα τοῦ κλασικοῦ, — καθιστοῦν τὸ χαρακτηριστικὸ εἶδος κλασικό. Ὑπὸ τὰ σημεῖα καὶ τοὺς οἰωνοὺς του, συγκεντρωμένη εἰς ἑαυτὴν, ἡ χαρακτηριστικὴ μᾶς προσφέρει τὰ ἀσκητικὰ προϊόντα της. Χρησιμοποιώντας τὴ γλῶσσα τῶν ἰδεῶν, τὴν κατατάξαμε κάτω ἀπὸ ὀρισμένες κατηγορίες καὶ φθάσαμε νάαναγνωρίσουμε τὴ ροπὴ της. Τὰ προϊόντα της ἔρχονται τώρα νὰ μᾶς ἀποκαλύψουν τὸ συναισθηματικὸ κλίμα ποὺ μέσα του ἀναπτύσσεται καὶ νὰ μᾶς μεταφέρουν ἀπὸ τὸ ἔργο στὴν ψυχικότητα τοῦ τεχνίτη. Μᾶς μαρτυροῦνε τὴ ρομαντικὴ κρισιμότητα τῆς χαρακτηριστικῆς. Ἡ μικρὴ αὐτὴ πλάκα ποὺ μέλλει νὰ στρώσει τὸ μελάνι στὸ χαρτί, — ἀπὸ πέτρα, ἀπὸ χαλκὸ ἢ ἀπὸ ξύλο, — καὶ τὸ κάθετο ἐργαλεῖο ἀπάνω της, — μολύβι, βελόνι, καλέμι, — καλὸς ἀγωγὸς τοῦ ἡλεκτρισμοῦ ἀπὸ τὸ χέρι ποὺ συσπᾶται ἀπάνω του, — πλάκα, ἐργαλεῖο, χέρι ὑπερτεθειμένα ὅπως σὲ ἐρωτικὴ ἐπιφοίτηση, — ἀποτελοῦν ἓνα φανταστικὸ κόσμημα βιβλίου ποὺ θὰ μπορούσε νὰ τῷχει ἐφεύρει ἓνας Πιρανέζε ἢ ἓνας Μπλαίηκ . . .

Πράγματι, ποτὲ ἔργο δὲν τὸ περιεκάλυψε μὲ τόση πληρότητα τὸ ἐναγώνιο βλέμμα. Ἡ πλάκα αὐτὴ ποὺ κατακτᾶται μὲ μικροῦς, στριγγοὺς ἤχους, προσφέρεται στὸ ἐμπύρετο μάτι σὰν ἀνοικτὸ χέρι ὅπου διαβάζεται μὲ καθαρότητα τὸ χθές, καὶ τὸ σήμερο, καὶ τὸ πεπρωμένο. Οἱ φαρδιές, καὶ ἐνίοτε οἱ ἀπέραντες, διαστάσεις τῆς ζωγραφικῆς διασκορπίζουν καὶ ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὸ βλέμμα τοῦ ἐκτελεστῆ τὶς ἀτέλειες τοῦ ἔργου, τὶς ὑποχωρήσεις, τὶς κοπώσεις.

Συνάμα εύνοουν τὸν αὐτοματισμό, τὴν «ἐπινοητικότητα τῆς ὕλης», τὴν εἰσαγωγή τοῦ τεχνάσματος ποὺ κάνει ἡχηρότερο τὸ ἀποτέλεσμα. Ἐπιτρέπουν τὰ μετανιώματα, τὰ μεταγγίσματα, ἀκόμα καὶ τὴ ριζικὴ ἀναθεώρηση. Ἐχοντας τὴν ἄδεια τοῦ χρόνου κατὰ τὸ μέτρο τῶν διαστάσεων τῆς, ἡ ζωγραφικὴ δὲν ἀπελπίζει, δὲν ἐξαντλεῖ μέσα στὴ συντριπτικὴ βραχύτητα τοῦ χρόνου ποὺ γνωρίζουν καλὰ οἱ ποιητὲς τῶν ἐπιγραμμάτων, οἱ σχεδιαστές, κι ὅσοι κερδοσκοποῦν ἐπὶ τοῦ ὀλίγου. Τὸ ἴδιο κ' ἡ γλυπτικὴ. Ὁ ἐκτελεστὴς περιτρέχει μὲ ἄνεση τὸ μάρμαρό του, ἀποσύρεται, προσεγγίζει, ὁδηγεῖται ἀπὸ τὴ φύση. Τὸ ἔργο του εἶναι μιὰ προοδευτικὴ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὸ ἀχρείαστο. Τὸ ἄγαλμα γίνεται ἀπὸ τὴν ὕλη ποὺ ἀφαιρεῖς, κατὰ τὸ λόγο τοῦ Νίτσε. Ἡ ἀρετὴ ποὺ ἐπικαλεῖται ὁ γλύπτης εἶναι ἡ φρόνηση, ἡ ἐπίκαιρη αἴσθησις ἐκείνου ποὺ συντρέχει καὶ ἐκείνου ποὺ περιπτεῦει στὸ ἔργο του. Ἡ ἀπροσεξία μπορεῖ νὰ ποθεῖ κρίσιμη, ἀλλὰ ὑπάρχει ἀνάμεσα στὴν ὕλη καὶ στὸν τεχνίτη ὡσὰν μιὰ σύμβαση ἀνοχῆς τῆς ἀδεξιότητος. Ἐδῶ, στὸ χαρακτηριστικὸ ἔργο, ἡ μικρότερη λιποψυχία μαρτυρεῖ τὴν παρουσίαν τῆς μὲ τὴ νευρωτικὴ ἐπιμονὴ ποῦχουν οἱ μικροσκοπικὲς ἀνακαλύψεις, κεῖνες ποὺ νοσοῦν μέσα στὴν καλλιτεχνικὴ συνειδήση τόσο περισσότερο ὅσο εἶναι κρυφές. Ἐνα ἀνάρμοστο στίγμα μέσα στὴ χαρακτηριστικὴ πλάκα κακοφωνεῖ ὅσο ἓνας περίσσιος δάκτυλος σὲ κακομετρημένο στίχο. Προκαλεῖ τὴν ἀνεβόλετη διόρθωση, ξαπλώνει σὰν τὴν πληγὴ ποὺ τὴν ἐρεθίζει τὸ ἀσυλλόγιστο χέρι, φέρνει ἴσαμε τὴν ἀπελπισία...

Ἀλλὰ καὶ τὸ καλότυχον ἔργο, ἔτσι ποῦναι συγκεντρωμένο κάτω ἀπὸ τὸ μάτι, πρόσφορον στὴν ὀλοκληρωτικὴ κατοχὴ του, εἶναι θαρρεῖς σταλμένο γιὰ νὰ θέσει σὲ δοκιμασίαν τὴν ἐγκράτεια τοῦ τεχνίτη. Πίσω ἀπὸ κάθε τελείωση χαμογελᾷ ἓνα ἄπειρον ἀπὸ ἰδεώδεις τελειότητες, τὸ «μεσημέρι σὺς δεκατέσσερις ὥρες» τοῦ γαλλικοῦ λογίου... Ὑπάρχουνε συνάμα οἱ ἀμφιβολίες ποὺ μεσολαβοῦν ἀνάμεσα στὴ χάραξη καὶ στὴν ἐκτύπωση! Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο τοῦ χρόνου, ἀργοῦ καὶ βασανιστικοῦ ἀπὸ σιωπὴν κι ἀνησυχία, θάφτανε νὰ προσδώσει τὸ κλίμα τῆς κρισιμότητος στὴ

χαρακτική. Στὸ ἔργο της εἰσάγεται, κατὰ τὴν περίοδο τούτη τῆς ἐκτελέσεως, ἡ μαγεία τοῦ τυχαίου, — εὐκταία καὶ ἀπευκταία συγχρόνως, — κάτι ἀνάλογο μὲ τὴ λαχτάρα τοῦ κεραμέως ὅσο φήνεται τὸ πηλόπλαστό του στὸ φούρνο. Ἡ τεχνική, ὅπως τὸ εἶπαμε στὴν ἀρχή, δὲν εἶναι σύστημα ἀπὸ βεβαιότητες, εἶναι πρᾶμα ποὺ ζεῖ καὶ γίνεται, καὶ νὰ ποὺ ἦρθεν ἡ στιγμή νὰ τὸ πιστοποιήσουμε. Τὰ μυστικὰ ποὺ παίρνουν στὸν τάφο τους οἱ μεγάλοι κ' οἱ μικροὶ καλλιτέχνες, τὰ παίρνουν γιατί εἶναι ἀμετάδοτα, γιατί εἶναι πιότερο συνήθεια, δηλαδὴ ὀργανικὴ μνήμη, τοῦ χεριοῦ, παρὰ κατάκτηση τοῦ συνειδότος. Γιὰ τὸ λόγον αὐτό, — καί, ἃς τὸ ποῦμε, πρὸς σωτηρίαν τῆς τέχνης, — ἡ ἀνάπτυξη τοῦ τεχνίτη τελειώνεται πέρα ἀπὸ τὴ διδασκαλία, πέρα ἀπὸ τὰ συνταγολόγια, μὲ τὴν ἄσκηση, ὁμολογουμένως τῇ τεχνικῇ, σύμφωνα μὲ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀνάγκη της. Αὐτὸ ἃς εἶναι καὶ τὸ ὕστατο δίδαγμα ποὺ ἔχουμε νὰντλήσουμε ἀπὸ τὸ χαρακτηριστικὸ Ἔργο ποὺ θελήσαμε νὰ διαβάσουμε, μελετώντας το μὲ τὴν ἐπιμονὴ καὶ τὴν ἔνταση ποὺ ὁ κυνηγὸς κοιτάζει μέσα στὰ μάτια τὸ θήραμα.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΡΕΒΕΛΑΚΗΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΑΞΙΩΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΣ

Λεωφόρος Φαλήρου 67 - Καστέλλα

		Δρχ.
1. ΨΑΡΑΣ	ξυλογραφία (σέ ὀρθιο ξύλο)	450
2. ΛΙΜΑΝΙ	» »	300
3. ΨΑΡΟΒΑΡΚΕΣ	» »	250
4. ΠΥΡΓΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ	» »	300
5. ΨΑΡΑΣ		400
6. ΛΙΟΜΑΖΩΜΑ (Μυτιλήνη)	» »	500

ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΔΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ *

Παπαρηγοπούλου 9

- 7.	ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΚΑΡΠΩΝ	ξυλογραφία (σέ ὀρθιο ξύλο)	600	23.10.41
- 8.	ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΤΗΣ ΦΟΛΛΟΗΣ	» »	500	22.6.42
- 9.	ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ	» »	500	
10.	ΚΑΣΤΕΛΙ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ	» »	400	
- 11.	ΣΤΟ ΒΥΘΟ	» »	600	20.10.42
- 12.	ΠΡΩΙΝΟ	» »	700	23.10.42
13.	ΦΗΡΑ	» »	700	
14.	ΣΠΙΤΙΑ ΣΤΑ ΦΗΡΑ	» »	400	
- 15.	ΞΕΧΩΝΙΑΣΜΑ ΠΑΤΑΤΑΣ	» (σέ πλάγιο ξύλο)	800	
16.	ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ ΣΠΙΤΙ ΣΤΗ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ	» δίχρωμη »	500	

ΒΙΤΣΩΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Ζαχαρίτσα 37

		Δρχ.
17. ΠΑΙΔΙ	Λιθογραφία (πένα)	—
18. ΚΟΡΙΤΣΙ	» »	
19. ΤΥΠΟΣ	» »	
20. ΓΥΜΝΟ	» »	—
21. ΤΟΠΙΟ	» »	
22. ΓΥΜΝΟ	» »	—
23. ΣΤΗΝ ΤΑΒΕΡΝΑ	» »	—
24. ΤΥΠΟΙ	» »	—
Πωλείται ολόκληρος ή σειρά των οκτώ σχεδίων		1.500
25. ΠΑΛΙΑΤΣΟΣ	λιθογραφία (μελάνι)	500
26. ΤΥΠΟΣ	» »	500
27. ΤΟΠΙΟ	» (κραγιόνι)	600

ΓΑΛΑΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ *

12, rue Cortot - Paris XVIIIe

28. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ	ξυλογραφία (σέ ὀρθιο ξύλο)	—
29. ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟ	» »	—
— 30. ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟ	» »	2000 5.11.41
31. ΣΥΝΘΕΣΙΣ	» »	—
32. ΓΕΦΥΡΑ	» »	—
33. Η ΤΣΑΓΙΕΡΑ	» »	—
— 34. ΓΥΜΝΑ ΣΤΟ ΥΠΑΙΘΡΟ	» »	4000 6.11.41
35. Η ΠΑΙΔΙΑΣ ΤΟΥ ΚΑΣΣΙΣ	» »	—
36. ΜΕΤΑ ΤΟ ΛΟΥΤΡΟ	» »	—
37. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	» »	—

38.	ΓΥΜΝΟ	»	(σέ πλάγιο ξύλο)	Δρχ. 7000.	2.2.42
39.	ΠΑΛΗΟ ΣΠΙΤΙ ΣΤΗ ΜΟΝΜΑΡΤΗ	χαλκογραφία (Eau-forte)			
	(Άνήκουν εις την Έθνικὴν Πινακοθήκην)			—	
40.	ΚΟΡΗ	χαλκογραφία (manière noire)		—	
41.	ΓΥΜΝΟ	»	»	—	
42.	ΚΥΝΗΓΙ	ξυλογραφία σέ ὄρθιο ξύλο		—	
	(Ἀπὸ τὴν συλλογὴν τοῦ κ. Μ. Μασσάκη)				

Ⓕ = ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ *
Αἰνιάνος 8

43.	ΤΟΠΙΟ	Χαλκογραφία (Burin)	400	ὄγκ.
44.	ΨΑΡΑΣ	»	400	15.8.42
45.	ΣΤΟ ΛΙΜΑΝΙ	» (Eau-forte)	600	28.9.42
46.	ΨΑΡΟΒΑΡΚΕΣ	»	600	18.10.41
47.	ΣΤΟ ΛΙΜΑΝΙ	»	300	28.9.42
48.	ΨΑΡΟΒΑΡΚΑ	»	250	28.9.42
49.	ΕΛΙΕΣ	»	250	ὄγκ.
50.	ΠΑΠΑΓΑΛΟΙ	» (manière noire)	300	23.10.42
51.	ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ	»	600	20.9.41
52.	Η ΒΕΝΕΤΙΑ (Μύκονος)	»	600	7.9.42
53.	ΓΥΜΝΟ	»	800	20.9.41
54.	ΓΥΜΝΟ	»	500	28.9.42
55.	ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ	»	500	ὄγκ.
56.	ΨΑΡΑΣ	»	500	28.9.42

ΔΑΜΠΑΛΑΚΙΔΗ ΑΓΛΑΙΑ
 'Οδός (Camp Cesar) 'Αλεξάνδρεια

57. ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΟ	λινόλεουμ	Δρχ. 400
-----------------	-----------	-------------

ΔΗΜΟΥ ΓΙΩΡΓΟΣ

58. Ο ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ Ν. Ν. ξυλογ. (σέ πλάγιο ξύλο)		3.000
59. ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ	»	—
60. ΞΕΦΟΡΤΩΜΑ ΣΤΟ ΝΕΙΛΟ	»	600
61. ΦΕΛΛΑΧΕΣ (Μοναδικό αντίτυπο)	»	2.000
✓ 62. ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ	»	900
63. ΑΡΑΠΗΣ	»	1.500
64. ΚΑΤΩ ΑΠ ΤΟ ΠΕΥΚΟ	»	600
65. 13 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1935 ('Ημέρα της Αίγυπτιακής 'Εθνικής 'Ανεξαρτησίας)	»	800
66. ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ	» σέ ὄρθιο ξύλο	—

= ZABITZIANOS ΜΑΡΚΟΣ
 (1884 - 1923)

67. ΤΟΠΙΟ	χαλκογραφία	—
68. ΤΟΠΙΟ	»	—
69. ΓΥΜΝΗ	»	—
70. ΓΥΜΝΟ	»	—

		Δρχ.
71. ΕΛΙΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑΜΝΟΦΟΡΑ	χαλκογραφία	—
72. Ο ΚΑΥΓΑΣ	»	—
73. Ο ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΣ	»	—
74. ΣΤΟ ΠΗΓΑΔΙ	»	—
75. ΠΑΡΑΜΟΝΕΣ ΕΚΛΟΓΩΝ	»	—
76. ΓΥΝΑΙΚΑ ΠΟΥ ΞΕΣΚΕΠΑΖΕΤΑΙ	»	—
77. ΚΑΥΓΑΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ	»	—
78. ΝΕΡΑΪΔΑ	»	—
79. ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ΚΑΙ ΠΑΝΔΩΡΑ	»	—
80. ΒΑΚΧΙΚΑ	»	—
81. Η ΔΕΗΣΗ	»	—
82. ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΣΚΗΝΗ	»	—
83. Η ΑΛΥΣΟΔΕΜΕΝΗ ΣΚΛΑΒΑ	»	—
84. ΤΟ ΡΗΜΑΔΙ	»	—
85. ΧΩΡΙΑΤΟΠΟΥΛΑ	ξυλογραφία (σέ ὀρθιο ξύλο)	—
86. Ο ΧΑΡΟΣ	» »	—
87. ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΛΙΜΑΝΙ	» »	—
88. ΣΤΟ ΜΠΑΝΙΟ	» »	—
89. Η ΜΕΓΑΛΗ ΙΔΕΑ	» »	—
90. ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ	» (σέ πλάγιο ξύλο)	—

ΖΕΠΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Σταδίου 28

91. ΠΕΥΚΟ	ξυλογραφία (σέ ὀρθιο ξύλο)	500
✓ 92. ΚΟΚΚΙΝΑΡΑΣ	» »	500
✓ 93. ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ ΜΥΚΟΝΟΥ	» »	600

			Δρχ.
94.	ΚΕΦΑΛΙ	ξυλογραφία (σὲ πλάγιο ξύλο)	400
✓ 95.	ΜΑΡΟΥΣΙ	» »	350
96.	ἈΠ ΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΚΗΠΟ	» »	400
97.	ΣΤΗΝ ΑΥΛΗ	Λινόλεουμ	400
98.	ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ	»	400
✓ 99.	ΝΥΧΤΕΡΙ	»	400

≡ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ *

Προπυλαίων 18 - Τηλ. 21-214

- 100.	ΤΟΠΙΟ	ξυλογραφία (σὲ ὀρθιο ξύλο)	800	10.7.41
- 101.	ΔΥΟ ΦΙΛΕΣ	» »	700	10.7.41
- 102.	ΣΥΝΘΕΣΗ	» »	800	1.11.41
103.	ΑΧΛΑΔΙΑ	» »	400	
- 104.	ΣΥΝΘΕΣΗ	» »	1.000	10.7.41
105.	ΤΟΛΥΠΕΣ	» »	800	
- 106.	ΧΩΡΙΑΤΙΣΣΑ	» »	800	30.9.39
- 107.	ΤΟΠΙΟ	» »	600	14.8.41

— ΚΑΧΡΙΜΑΝΗ ΦΩΦΩ

Νάξου 89

- 108.	ΓΥΜΝΟ	ξυλογραφία (σὲ ὀρθιο ξύλο)	500	20.10.42
109.	ΚΕΦΑΛΙ	» »	500	
- 110.	ΤΟΠΙΟ	» »	500	21.9.42
- 111.	ΤΟΠΙΟ	» »	400	30.9.42
112.	ΓΥΜΝΟ	λιθογραφία (κραγιόνι)	600	

113.	ΚΕΦΑΛΙ	λιθογραφία (κραγιόνι)	Δρχ. 800	
- 114.	ΚΟΡΙΤΣΑΚΙ	» »	700	12.9.42
- 115.	ΓΥΜΝΟ	» »	700	
116.	ΝΕΚΡΑ ΦΥΣΗ	Χαλκογραφία (Eau-forte)	500	
117.	ΚΟΡΙΤΣΑΚΙ	» »	500	

≡ ΚΕΦΑΛΗΝΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

· Ἀρτέμιδος - Κεφαλάρι Κηφισσιᾶς

118.	ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΤΟΥ REBRANDT	ξύλογρ. (σὲ ὄρθιο ξύλο)	—
119.	ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ	» »	—
120.α)	MÉMOIRAL DE CAUCHOIS τοῦ GEORGES DUHAMEL	Edition de la belle page PARIS	» » —
β)	SUR LA PIERRE BLANCHE τοῦ ANATOLE FRANCE	Edition de la Connaissance PARIS	» » —
γ)	MER OCÉANE τοῦ JOSEPH RIVIÈRE	Edition SOY-MÊSME PARIS	» » —

≡ ΚΟΓΕΒΙΝΑΣ ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ *

Δεινοκράτους 91 - Τηλ. 70-805

121.	ΜΟΝΗ ΣΤΑΥΡΟΝΙΚΗΤΑ ΑΓ. ΟΡΟΣ	χαλκογρ. (Eau-forte)	600	
122.	ΜΟΝΗ ΣΙΜΩΝΟΣ ΠΕΤΡΑ	» » »	600	
123.	ΜΟΝΗ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ	» » »	600	
- 123α	ΜΟΝΗ ΑΘΗΩΣ	» » »	3000	16.6.43

— 124.	ΜΟΝΗ ΧΙΛΑΝΔΑΡΙΟΥ	χαλκογραφία	(Eau-forte)	Δρχ. 600	16.6.42.
125.	ΜΟΝΗ ΣΤΑΥΡΟΝΙΚΗΤΑ	»	»	—	
126.	ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ	»	»	500	
127.	ΓΩΝΙΑ ΛΑΪΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	»	»	600	
—	(Α, Β, Γ)	’Απ’ τὸ Βιβλίο	»		
«ΚΑΡΑΒΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ» χρωματιστές Χαλκογραφίες					

Ⓕ = ΚΟΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ *

Θεσπισίων 6

- 128β.	ΜΑΔΟΝΑ ΓΚΡΕΚΟ	ξύλογραφία		3020	5.7.42
- 128.	ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ	ξύλογραφία (σὲ ὄρθιο ξύλο)		5000	15.8.42
- 129.	ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ ΒΑΡΔΕΙΑ	»	»	4500	16.6.42.
- 130.	ΤΟ ΚΑΝΑΤΑΔΙΚΟ	»	»	500	20.10.42
- 131.	ΣΤΗ ΒΡΥΣΗ	»	»	500	23.9.41
- 132.	ΣΤΟ ΧΩΡΑΦΙ	»	»	5000	12.9.42
- 133.	ΖΗΤΕΙΑΝΑ	»	»	300	23.9.41
- 134.	ΣΚΥΡΙΑΝΕΣ	»	»	400	16.10.41
- 135.	ΘΕΡΟΣ	»	»	600	23.9.41
- 136.	ΤΡΥΓΟΣ	»	»	600	23.9.41
- 137.	ΨΑΡΑΔΕΣ	»	»	600	23.9.41
- 137a	ΚΟΡΗ	χαλκογραφία		1000	23.9.41
- 137b	ΓΥΜΝΟ	»		1000	23.9.41
- 137γ	ΜΑΔΟΝΑ ΓΚΡΕΚΟ	»		1000	16.10.41
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ ΕΛΕΝΗ					

Στεφάνου Βυζαντίου 11

138.	ΤΟ ΚΑΪΚΙ ΤΑΞΕΙΔΕΥΕΙ	ξύλογραφία (σὲ πλάγιο ξύλο)	800
139.	ΣΚΥΛΟΣ	»	500
140.	ΓΑΤΙ	»	300

		Δρχ.
141.	ΚΑΡΑΒΙΑ	ξυλογ. (σέ πλάγιο ξύλο) 400
142.	ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΤΗΣ ΜΠΑΛΛΑΣ » »	500
143.	ΛΑΪΚΗ ΑΓΟΡΑ » (σέ ὀρθιο ξύλο)	500
144.	ΑΛΩΝΙ » »	600
145.	ΧΩΡΙΚΕΣ » »	400
✓ 146.	ΝΑΞΟΣ » »	250

== ΜΟΣΧΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ *

Παπαρηγοπούλου 9

147.	ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΙΚΟ ΣΠΙΤΙ	ξυλογραφία (σέ πλάγιο ξύλο)	500	
148.	ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΕΣ	» (σέ ὀρθιο ξύλο)	400	
149.	ΑΠ ΤΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ	» »	450	
- 150.	ΔΡΟΜΟΣ ΣΤΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ	» »	450	20.10.42
- 151.	Η ΠΑΡΑΠΟΡΤΙΑΝΗ ΤΗΣ ΜΥΚΟΝΟΥ	» »	450	5.7.42.
- 152.	ΑΠΟ ΤΗ ΜΥΚΟΝΟ	» » ἑκάστον	300	23.10.41
- 153.	ΑΠ ΤΗ ΣΚΥΡΟ	» »	450	23.10.41
154.	ΑΠΙΔΙΑ	» »	500	
- 155.	ΚΑΝΑΤΑ ΣΚΥΡΙΑΝΗ	» »	800	5.7.42.

ΜΠΕΚΙΑΡΗ ΚΟΥΛΑ

Πατησίων 139

156.	ΜΥΛΟΣ ΣΤΗ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ	ξυλογρ. (σέ πλάγιο ξύλο)	400
------	---------------------	--------------------------	-----

ΝΙΚΟΛΑΣ ΓΛΥΠΤΗΣ

Παύλου Μελά 40 - Βόλος

			Δρχ.
157.	ΛΙΓΟ ΧΩΡΙΟ	ξυλογρ. (σέ ὀρθιο ξύλο)	400
158.	ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ	» »	400
159.	ΤΟ ΤΖΑΚΙ ΤΟΥ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΙ	» (σέ πλάγιο ξύλο)	400
160.	Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	» »	700
161.	ΣΠΙΤΙ ΣΤΟΝ ΑΝΩ ΒΟΛΟ	» »	200

ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Κρέμου 153 - Καλλιθέα

162.	ΛΙΜΝΗ ΤΥΡΟΛΟΥ	ξυλογρ. χρωμ. (σέ πλάγιο ξύλο)	2.000
163.	ΒΟΥΝΟ »	» » »	2.000
164.	ΛΙΛΑΝΤΙΟΝ (Χαλκίδα)	» » »	1.500
165.	ΜΥΚΟΝΟΣ	» » »	600
166.	ΛΕΙΒΑΔΙΑ	» » »	600
167.	ΙΣΠΑΝΙΚΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ	» » »	600
168.	ΤΥΡΟΛΟ	» » »	
169.	ΝΗΣΙΩΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ		
	(΄Από την εικονογράφησι του		
	Βιβλίου του Ἄρχ. Ἑφταλιώτι »	» » ἕκαστον	300
170.	ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ (Χαλκίδα)	» » »	300
171.	ΠΑΛΗΑ ΧΑΛΚΙΔΑ	» » »	300
172.	ΕΡΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ		
	ΤΗΣ ΤΥΝΙΔΑΣ (σέ ὀρθιο ξύλο)		

ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ ΙΡΑ

Πάρνηθος - Ψυχικό

		Δρχ.
173.	ΠΛΑΚΑ λιθογραφία (κραγιόνι)	400
174.	ΔΡΟΜΟΣ ΣΤΟ ΚΟΛΩΝΑΚΙ » »	500
175.	ΣΤΗΝ ΚΟΥΝΙΑ » »	500
176.	Η ΚΟΡΟΥΛΑ ΜΟΥ » »	600
177.	Ο ΣΚΥΛΟΣ ΜΟΥ » »	350
178.	ΓΥΜΝΟ » »	600
179.	ΕΧ-LIBRIS 4 ξυλογραφίες (πωλοῦνται τὰ ξύλα) ἐκάστη	2.000

ΠΑΓΚΑΛΟΥ ΖΗΚΑ

Σόλωνος 120

180.	ΤΣΙΓΓΑΝΕΣ χαλκογραφία (Eau-forte)	300
181.	ΚΕΦΑΛΙ » »	500
182.	ΜΑΣΚΕΣ Eau-forte ἐπὶ τσίγκου	350
183.	ΜΟΝΤΕΛΛΟ λιθογραφία	250

Ⓕ = ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΘΥΜΙΟΣ *
Χολαργός (Χαλανδρίου)

- 184.	ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ ξυλογραφία (σὲ πλάγιο ξύλο)	600	<i>ξυλογραφία</i>
- 185.	ΓΥΜΝΟ » »	400	<i>30.9.42</i>
- 186.	ΣΚΥΡΙΑΝΟ ΚΑΝΑΤΙ » »	1.500	<i>16.6.42</i>
- 187.	ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ » »	3.000	<i>2.11.42</i>

- 188.	ΨΑΡΙΑ	ξυλογραφία (σέ πλάγιο ξύλο)	400	2.11.42
- 189.	ΔΟΜ. ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ »	»	800	15.8.42
- 190.	ΑΓΙΟΡΕΙΤΕΣ	4 ξυλογραφίες »	400	2.11.42
	(Από τὸ Βιβλίον «Ἅγιον Ὄρος» τοῦ κ. Ζαχ. Παπαντωνίου)			
- 191.	ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ	ξυλογραφία (σέ ὄρθιο ξύλο)	900	22.6.42
- 192.	ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ	λιθογραφία (κραγιόνι)	800	12.9.42
- 193.	ΚΑΜΑΡΕΣ (Σαντορίνη)	» »	500	εμπόλεμος
- 194.	ΘΗΡΑ	» »	500	»

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΚΩΣΤΑΣ

Διον. Ἀρεοπαγίτου 8 - Τηλ. 29-221

195.	ΤΟΠΙΟ ΣΤΗΝ ΠΑΡΝΗΘΑ	λινόλεουμ	500	
196.	ΕΡΗΜΟΚΚΛΗΣΙ	»	200	

Ⓟ = ΡΕΓΓΟΣ ΠΟΛΥΚΛΕΙΤΟΣ *
Τσιμισκή 65 - Θεσσαλονίκη

- 197.	ΑΘΩΣ <i>εμπόλεμος 2ος Π.Ρ.</i>	ξυλογραφία (σέ ὄρθιο ξύλο)	500	17.12.42
- 198.	ΚΑΡΥΕΣ	»	500	17.12.42
- 199.	ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ	»	500	5.12.41
- 200.	ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΑ	»	500	25.5.39
- 201.	ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΧΑΛΕΠΑΣ	»	500	εμπόλεμος
- 202.	ΑΠΟ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ SIGNORELLI	»	500	5.12.41
- 203.	Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΤΑΜΝΑ	»	500	22.10.39

ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ ΑΡΓΥΡΗΣ

Έρετρίας 17

		Δρχ.
204.	ΘΕΡΙΣΜΟΣ ξυλογραφία (σέ πλάγιο ξύλο)	550
205.	ΚΟΥΛΟΥΡΙΩΤΙΚΗ ΤΡΑΤΑ » »	500
206.	ΣΚΥΡΟΣ » »	350
207.	ΒΛΑΧΑ δίχρωμη ξυλογραφία »	550

ΤΑΣΣΟΣ

Ώκεανίδων 8 ("Άγιος Σώστης)

✓ 208.	ΕΛΙΕΣ ξυλογραφία (ξύλο πλάγιο)	800
✓ 209.	ΚΟΡΜΟΙ » »	600
210.	Ο ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΗΣ » »	800
211.	ΧΩΡΑΦΙΑ ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ » »	1.000
212.	Ο ΒΑΝ ΓΚΟΓΚ ΜΕ ΚΟΜΜΕΝΟ ΑΥΤΙ » »	750
213.	ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟ » »	

ΧΑΤΖΗ - ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΓΚΙΚΑΣ Ν.

Κριεζώτου 3

214.	ΜΕΓΑΛΗ ΝΕΚΡΑ ΦΥΣΙΣ Χαλκογραφία (Eau-forte)	1.500
215.	ΤΣΑΝΤΗΡΙΑ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ » »	1.500
216.	ΑΝΑΠΟΔΟΓΥΡΙΣΜΕΝΗ ΒΑΡΚΑ » »	1.500
217.	ΓΥΜΝΟ (άνήκει εις τὸν κ. Σ.) » »	
218.	» (état) » »	1.500
219.	ΟΙ ΛΟΥΟΜΕΝΕΣ » »	1.000
220.	ΜΙΚΡΗ ΝΕΚΡΑ ΦΥΣΙΣ » »	1.000

			Δρχ.
221.	ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΦΥΤΑ (ἀνήκει εἰς τὸν κ. Κ.) χαλκογρ. (Eau-forte)		—
222.	ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ	»	1.000
223.	ΚΑΪΚΙΑ	»	1.000
224.	ΒΑΡΚΕΣ ΣΤΗ ΒΕΝΕΤΙΑ	»	1.000
225.	ΠΥΡΓΟΣ ΤΟΥ ΑΪΦΦΕΛ	»	1.000
226.	Σύνθεσις γιὰ τὴ συλλογὴ ποιημάτων τοῦ Ἀναστ. Δρίβα «ΜΙΑ ΔΕΣΜΗ ΑΧΤΙΔΕΣ ΣΤΟ ΝΕΡΟ»	»	500
227.	Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ BELLINI	ξυλογραφία	1.000

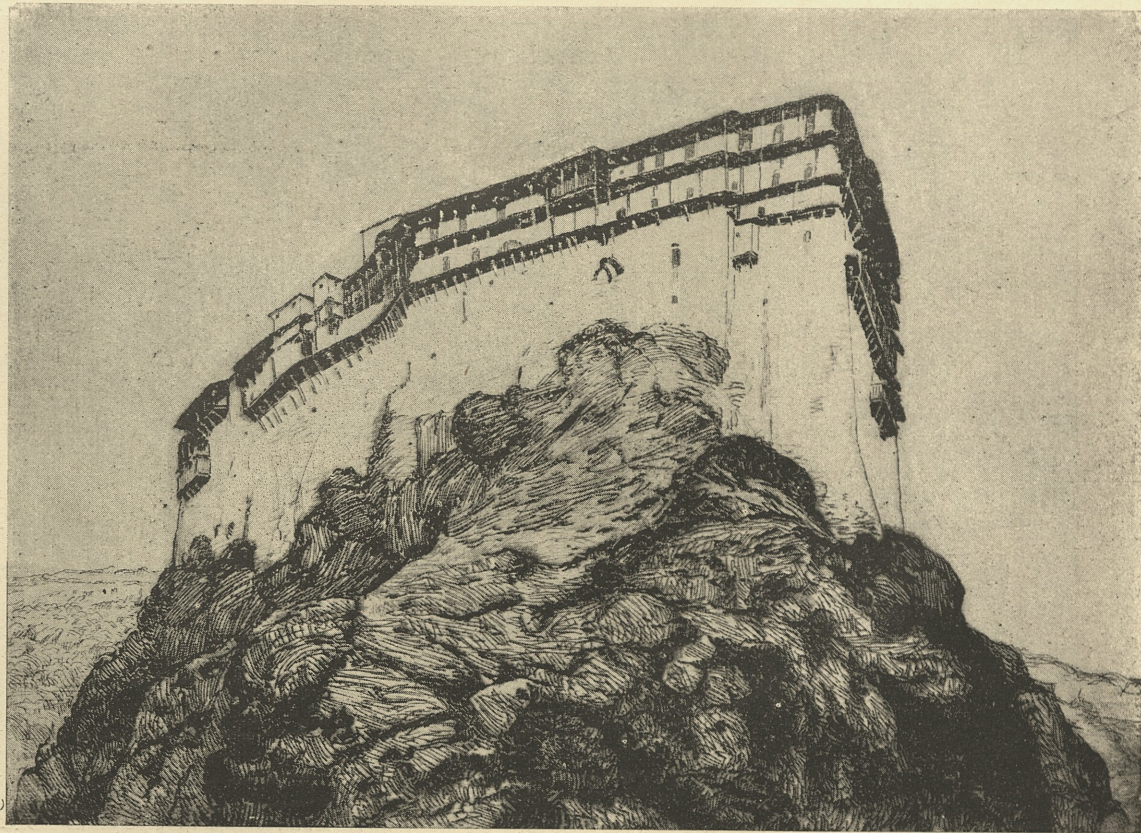
ΧΑΡΜΠΟΥΡΗ ΙΣΑΒΕΛΛΑ

Ὁδὸς Λυκαβηττοῦ 9

228.	ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑ	Χαλκογραφία (pointe-sèche)	350
229.	ΚΕΦΑΛΗ ΚΟΡΗΣ	»	400

ΙΡΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ ΚΟΓΕΒΙΝΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΤΣΩΡΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΟΣΧΟΣ

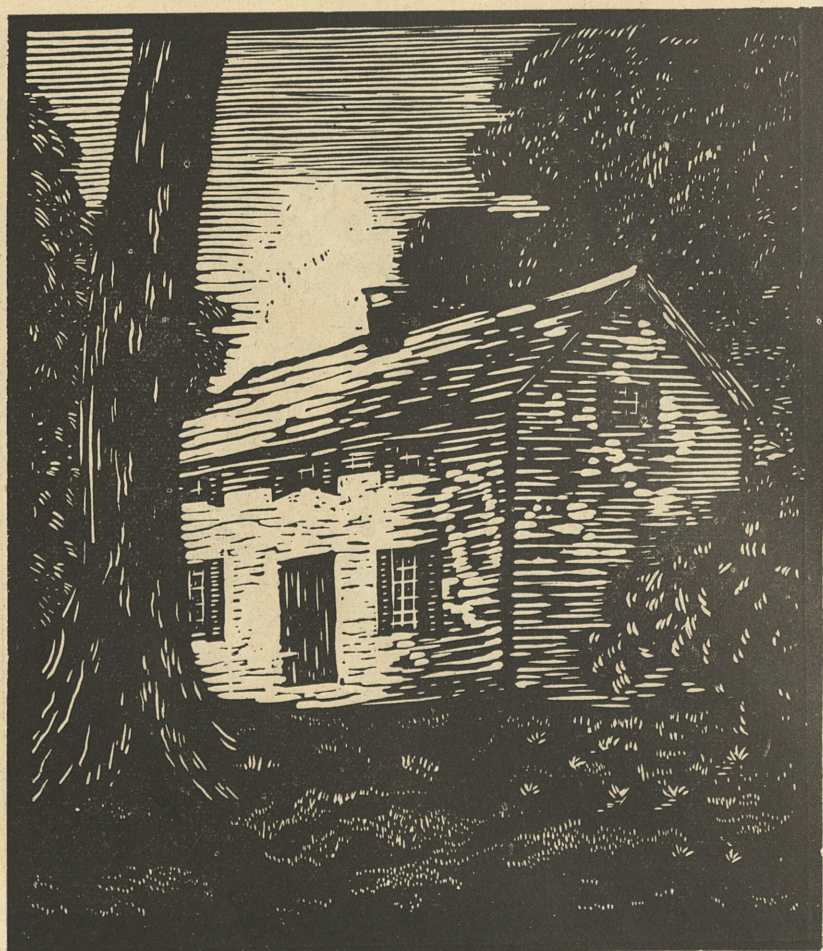
ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΔΗΣ

Ν. ΧΑΤΖΗ-ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΓΚΙΚΑΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

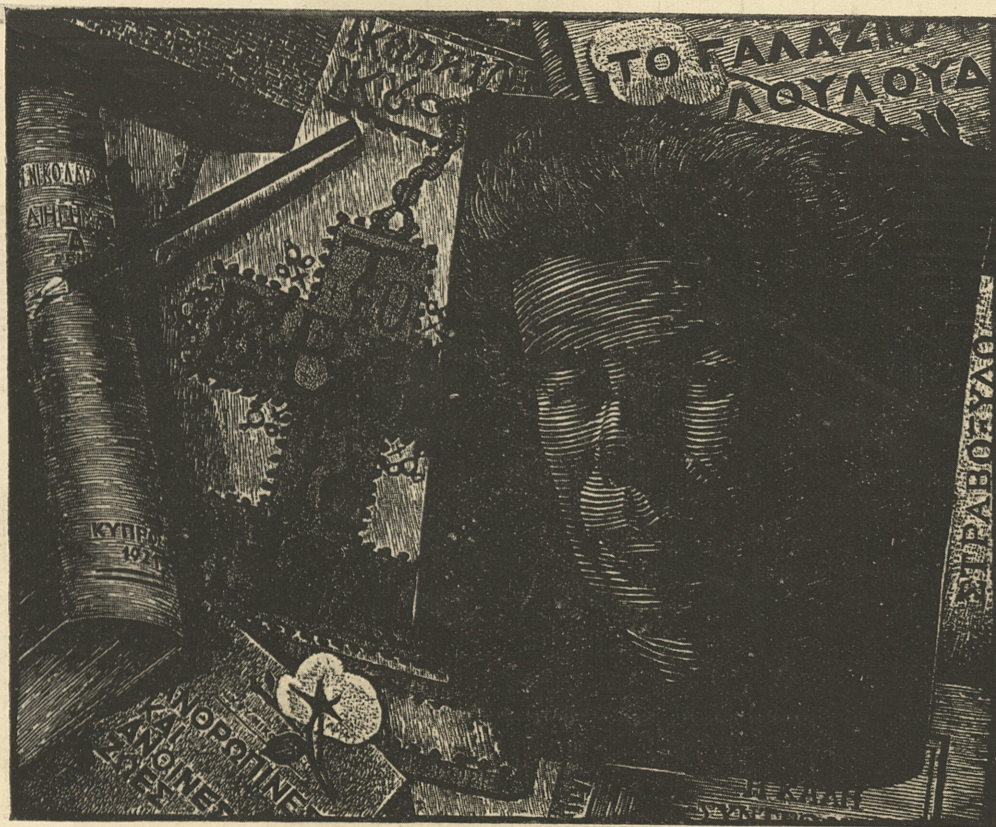
ΦΩΦΩ ΚΑΧΡΙΜΑΝΗ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜΟΥ

ΕΛΕΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΑΛΑΝΗΣ

ΜΑΡΚΟΣ ΖΑΒΙΤΖΙΑΝΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΣ ΓΛΥΠΤΗΣ

ΠΟΛΥΚΛΕΙΤΟΣ ΡΕΓΓΟΣ

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΥΟΙ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΖΕΠΟΣΥΟΥ

ΣΤΡΑΤΗΣ ΑΞΙΩΤΗΣ

ΑΛ. ΤΑΣΣΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΑΡΓΥΡΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ

Ο ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΥΤΟΣ ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΕ ΧΙΛΙΑ
ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΤΑΣ. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΣΕ ΧΑΡΤΙ ΕΛΛΗ-
ΝΙΚΟ. ΤΑ ΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ
ΕΞΕΤΕΛΕΣΕ Ο ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΣ.
ΤΟ ΚΟΣΜΗΜΑ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΕΧΑΡΑΞΕ
ΣΕ ΟΡΘΙΟ ΞΥΛΟ Ο ΕΥΘ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΜΑΖΥ ΜΕ
ΤΟΝ Δ. ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗ ΚΑΙ Γ. ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΔΗ.